

Ta hjälp av en expert

Anlita en konsult som tar reda på hur du kan sänka radonhalten i huset. Vilken åtgärd som behövs beror på hur huset är konstruerat och om radonet kommer från byggnadsmaterialet, marken eller hushållsvattnet. Det är viktigt att du mäter radonhalten igen efter åtgärderna, både direkt efteråt och några år senare.

Blåbetong med gammamätare.

Debitering – timavgift

Miljö- och hälsoskyddskontoret i Jönköpings kommun tar inte ut någon handlägningsavgift för arbetet med att analysera det inkomna resultatet.

Fastighetsägare/bostadsrättsförening föreläggs direkt att komma in med radonresultat inom utsatt tid till miljö- och hälsoskyddskontoret. Om en sammanställning av radonresultatet inte kommit in inom utsatt tid, kommer en handlägningsavgift att tas ut. Detsamma kan gälla om en fastighetsägare/bostadsrättsförening inte mätt enligt Strålsäkerhetsmyndighetens och Folkhälsomyndighetens tolkning av Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning. När riktvärdet på 200 Bq/m³ överskrids, bedömer miljö- och hälsoskyddsnämnden att det är en olägenhet för människors hälsa. Därför kommer miljö- och hälsoskyddsnämnden att förelägga fastighetsägaren/bostadsrättsföreningen om att vidta åtgärder för att sänka radonhalten. Vid föreläggande tas en handlägningsavgift ut.

Radon

i bostadsrätter och flerfamiljshus

Läs mer

- Strålsäkerhetsmyndigheten
www.stralsakerhetsmyndigheten.se
- Radonguiden
www.radonguiden.se
- Boverket
www.boverket.se
- Miljömålet God Bebyggd miljö
www.miljomal.se/Miljomalen/15-God-bebyggd-miljo/
- www.facebook.com/StralsakerhetsmyndighetenRadon

Kontakt

Vill du veta mer? Handläggare på miljökontoret når du på tfn 036-10 50 00, e-post miljo@jonkoping.se eller besök vår webbplats www.jonkoping.se

Miljö- och hälsoskyddskontoret, november 2016

Enligt det nationella miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö* ska radonhalten i alla bostäder år 2020 vara lägre än 200 becquerel per kubikmeter luft.

Vem har ansvaret?

Om du äger flerbostadshus är du skyldig att utföra egenkontroll av din verksamhet. Det gäller även bostadsrättsföreningar. Eftersom radon är farligt för hälsan är det ditt ansvar att kontrollera att halterna inte överstiger riktvärdet. Om du inte redan låtit undersöka din fastighet är det hög tid att göra det.

Vad är radon

Radon är en ädelgas som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller. Radon sönderfaller i sin tur till radondöttrar – radioaktiva metallatomer. Det är radondöttrarna som fastnar i dina luftvägar om du andas in radonhaltig luft.

Hälsorisker

Radondöttrarna sänder ut strålning som kan skada cellerna i luftvägar och lungor och orsaka cancer. Strålsäkermyndigheten bedömer att omkring 500 lungcancerfall per år i Sverige orsakas av radon i bostäder. De flesta som drabbas av radonrelaterad lungcancer är även rökare.

Riktvärde

Både nybyggda och befintliga hus får ha en radonhalt på högst 200 becquerel per kubikmeter luft. Vid högre halter bör man vidta åtgärder för att sänka radonhalten.

Ursprung

Radon i inomhusluften kan komma från byggnadsmaterial, marken eller dricksvattnet i enskilda brunnar.

Blå lätt betong

Fram till 1975 tillverkades blå lättbetong av alunskiffer som innehåller naturligt radon. På 1980-talet förstod man att blåbetongen spred cancerframkallande radon i inomhusluften. Hus byggda mellan 1929 och 1980 kan vara av blå lättbetong.

skada för människors hälsa. Mätningar är det enda sättet att utesluta radonförekomst. Radonmätningar är förhållandevis billiga och enkla att utföra.

Hur många lägenheter ska mätas?

Mätningar ska göras enligt Strålsäkerhetsmyndigheten och Folkhälsomyndighetens tolkning av Strålsäkerhetsmyndighetens *Metodbeskrivning för mätning av radon i bostäder*.

Du ska mäta samtliga bostäder med direkt markkontakt, det vill säga där det inte finns någon annan lägenhet eller källare under bostaden. Finns det inget källarplan i fastigheten ska alla bostäder på första våningsplanet mätas. I övrigt mäts minst 20 procent av de övriga bostäderna per våningsplan och per trappuppgång. Detta innebär att

minst en bostad per våningsplan mäts i varje trappuppgång. Samtliga bostäder som har direktkontakt med blåbetong via golv, väggar eller tak ska mätas. Vet man inte var i byggnaden blåbetongen finns behöver alla bostäder mätas.

Om fastigheten inte är ansluten till det kommunala vattennätet och istället har en bergborrad brunn som vattentäkt, är det lämpligt att mäta radonhalten i dricksvattnet. När man t.ex. duschar frigörs en del av radonet till luften och då kan man andas in det. Det finns alltså en risk för hälsoeffekter vid höga radonhalter i vattnet. En tumregel säger att en radonhalt i vatten på 1000 Bq/l ger tillskott på cirka 100 Bq/m³ till inomhusluften.

Hur beställer jag mätutrustning?

Du beställer mätutrustningen direkt från godkända (ackrediterade) mätföretag. Detta gäller även bostadsrättsföreningar. Miljö- och hälsoskyddskontoret kan inte ta emot beställningar av radonmätning.

Vilka företag som är ackrediterade kan man få information om på SWEDAC:s webbplats, www.swedac.se (välj *Sök ackrediterade organ, Ackrediteringsregister* och under *Ackrediteringsområde* välj *Radonmätning*) Du når även Swedac på telefon 0771-99 09 00.

Mät länge

Mätningen ska göras under minst två månader under perioden 1 oktober till 30 april, d.v.s. eldnings-säsongen. Ju längre tid du mäter, desto noggrannare blir mätningen. Radonhalten varierar, både under dygnet och med årstiderna. Variationerna beror bland annat på temperatur- och vindförhållanden, hur ventilationssystemet fungerar och hur ofta du vädrar. Ventilationen ska vara öppen under mätningen.

Mät efter

Om du renoverar eller bygger om din fastighet ska du göra en ny mätning. Undantag gäller vid mindre reparationer, till exempel tapetsering.

Åtgärder

Om du har förhöjda radonhalter i din fastighet, måste du ta reda på var radonet kommer ifrån för att kunna åtgärda radonet på rätt sätt.

Radon från blå lättbetong

Om byggnadsmaterialet avger radon behöver du öka luftomsättningen för att sänka radonhalten. Ibland kan det räcka med att förbättra befintlig ventilation, t.ex. montera in tilluftsventiler. I svårare fall kan det krävas ett mekaniskt till- och frånluftssystem. Blå lättbetong går i i vissa fall att byta ur mot annat byggnadsmaterial.

Radon från mark

Om radonet kommer från marken kan du försöka tätas rensbrunnar för avlopp, runt skyddsror för vattenledningar och i genomgående sprickor. Om tätning inte ger tillräcklig effekt kan du försöka skapa ett undertryck under huset, så att markluften inte sugs in. En vanlig åtgärd är att installera en radonsug, en fläkt som suger ut markluften innan den kommer in i byggnaden.

Radon från egen vattentäkt

Är det vattnet som avger radon räcker det oftast med att lufta vattnet kraftigt med en särskilt konstruerad radonavsiljare.

Mäta radon

Att mäta radon är enkelt. Mätidosorna är 6 cm i diameter och placeras ut i de lägenheter som ska mätas. Mätningen ska göras under minst två månader under perioden 1 oktober till 30 april.

Måste jag mäta mina lägenheter?

Miljöbalken säger att den som är fastighetsägare är skyldig att se till att de som bor i huset inte utsätts för radonhalter över riktvärdet. Detta gäller också för bostadsrättsföreningar. Enda sättet att få veta radonhalten i fastigheten är att mäta.

Alla hus kan innehålla radon beroende på var huset finns, hur marken är beskaffad, hur tätt huset är mot marken, hur bra ventilationen är och om man eventuellt har radon i dricksvattnet. Radon kan finnas i byggnaderna och orsaka betydande